

Slobodni vektori

April 27, 2024

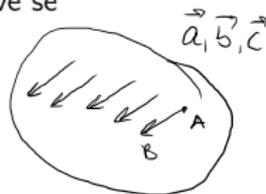
Slobodni nenula vektor je skup svih orijentisanih duži koje su međusobno podudarne, paralelne i isto orijentisane. Svaka od tih orijentisanih duži jeste jedan predstavnik tog slobodnog vektora i zove se **vektor**.

Slobodni nula vektor je skup svih nultih duži.

Slobodni vektori se obeležavaju sa \vec{a} , \vec{b} , \vec{c} , ...

Vektor čija je početna tačka A , a krajnja B obeležava se sa \vec{AB} .

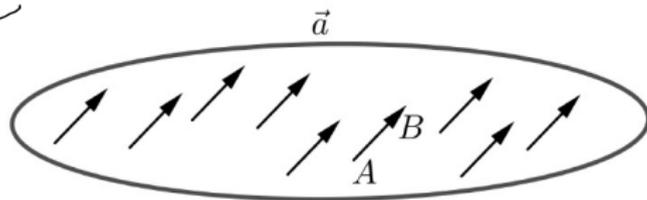
Kako je svaki slobodni vektor jednoznačno određen sa bilo kojim svojim predstavnikom, tj. vektorom, uobičajeno je da se poistovete pojam slobodnog vektora i vektora i piše se $\vec{a} = \vec{AB}$.

$$\vec{a} = \vec{AB}$$

$\vec{AB}, \vec{AC}, \vec{AD}$

$$\vec{a} = \vec{AB}$$

Svaki vektor \vec{AB} , $A \neq B$ je određen svojim pravcem, smerom i intenzitetom.

Pravac vektora \vec{AB} , $A \neq B$ je određen pravom na kojoj leži taj vektor.

Intenzitet vektora \vec{AB} je dužina duži AB i označava se sa $|\vec{AB}|$.

Smer vektora \vec{AB} , $A \neq B$ je od tačke A do tačke B .

Vektor čiji je intenzitet jednak jedan naziva se **jedinični vektor**.

Ako se $A \equiv B$, onda je \vec{AB} nula vektor, u oznaci $\vec{0}$ ili samo 0 . Intenzitet nula vektora je 0 , a pravac i smer se ne definišu.

Nenula vektori su jednaki ako su im jednaki pravac, smer i intenzitet.

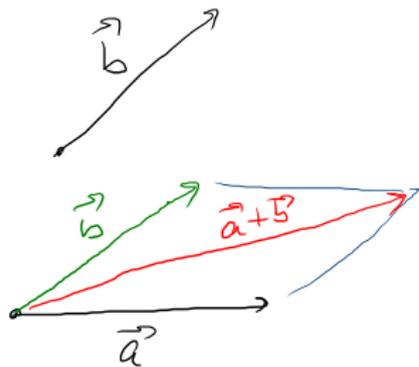
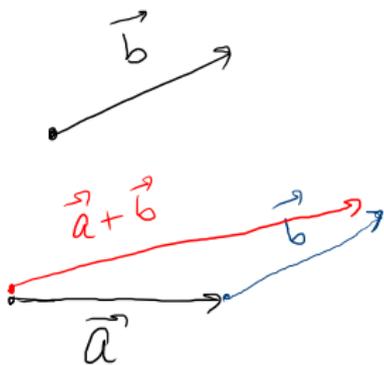
Sabiranje vektora

Za bilo koje tri tačke važi:

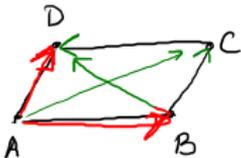
$$\vec{AB} + \vec{BC} = \vec{AC}.$$

II

I

1. U paralelogramu $ABCD$ izraziti vektore \vec{CD} , \vec{BC} , \vec{AC} i \vec{BD} preko vektora $\vec{a} = \vec{CD}$ i $\vec{b} = \vec{AD}$.

$$\vec{a} = \vec{AB}$$

$$\vec{b} = \vec{AD}$$

$$\vec{CD} = \vec{BA} = -\vec{AB} = -\vec{a}$$

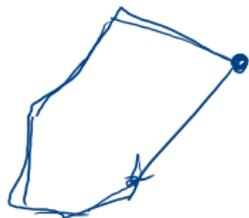
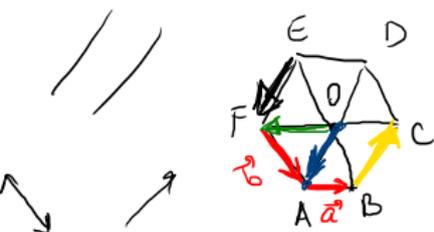
$$\vec{BC} = \vec{AD} = \vec{b}$$

$$\vec{AC} = \vec{AB} + \vec{BC} = \vec{a} + \vec{b}$$

$$\vec{BD} = \vec{BA} + \vec{AD} = -\vec{AB} + \vec{AD} = -\vec{a} + \vec{b}$$

2. Neka je $ABCDEF$ pravilan šestougao, O njegov centar, $\vec{a} = \vec{AB}$ i $\vec{b} = \vec{FA}$. Izraziti preko vektora \vec{a} i \vec{b} vektore \vec{OF} , \vec{OA} , \vec{BC} i \vec{EF} .

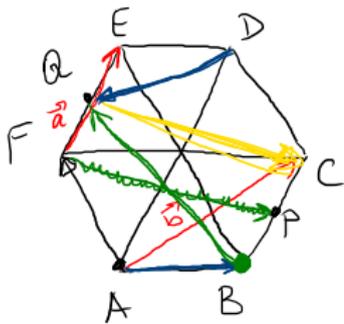
$$\vec{OF} = \vec{BA} = -\vec{AB} = -\vec{a}$$

$$\vec{OA} = \vec{OF} + \vec{FA} = -\vec{a} + \vec{b}$$

$$\vec{BC} = \vec{AO} = -\vec{OA} = -(-\vec{a} + \vec{b}) = \vec{a} - \vec{b}$$

$$\vec{EF} = \vec{OA} = -\vec{a} + \vec{b}$$

3. Neka je $ABCDEF$ pravilan šestougao, P i Q sredine stranica BC i EF , redom. U zavisnosti od vektora $\vec{a} = \vec{FE}$ i $\vec{b} = \vec{AC}$ izraziti vektore \vec{AB} , \vec{BQ} , \vec{QC} , \vec{DQ} i \vec{FP} .

$$\begin{aligned}\vec{AB} &= \vec{AC} + \vec{CB} = \vec{AC} + \vec{EF} \\ &= \vec{AC} - \vec{FE} = \vec{b} - \vec{a}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\vec{BQ} &= \vec{BA} + \vec{AF} + \vec{FQ} \\ &= -\vec{AB} + \vec{AF} + \frac{1}{2}\vec{FE}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\vec{AF} &= \vec{AC} + \vec{CF} = \vec{AC} + 2\vec{BA} = \vec{AC} - 2\vec{AB} \\ &= \vec{b} - 2(\vec{b} - \vec{a}) = \vec{b} - 2\vec{b} + 2\vec{a} = 2\vec{a} - \vec{b}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}&= -(\vec{b} - \vec{a}) + 2\vec{a} - \vec{b} + \frac{1}{2}\vec{a} \\ &= -\vec{b} + \vec{a} + 2\vec{a} - \vec{b} + \frac{1}{2}\vec{a} = \frac{7}{2}\vec{a} - 2\vec{b}\end{aligned}$$

$\vec{FP} \parallel$

$$\begin{aligned}\vec{QC} &= \vec{QF} + \vec{FC} = \frac{1}{2}\vec{EF} + 2\vec{AB} \\ &= -\frac{1}{2}\vec{FE} + 2\vec{AB} = -\frac{1}{2}\vec{a} + 2(\vec{b} - \vec{a}) \\ &= -\frac{1}{2}\vec{a} + 2\vec{b} - 2\vec{a} = 2\vec{b} - \frac{5}{2}\vec{a}\end{aligned}$$

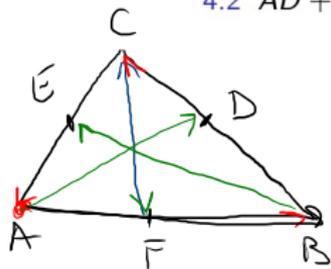
$$\begin{aligned}\vec{DQ} &= \vec{DE} + \vec{EQ} = \vec{BA} + \frac{1}{2} \vec{EF} = -\vec{AB} - \frac{1}{2} \vec{FE} = -(\vec{b} - \vec{a}) - \frac{1}{2} \vec{a} \\ &= -\vec{b} + \vec{a} - \frac{1}{2} \vec{a} = -\vec{b} + \frac{1}{2} \vec{a}\end{aligned}$$

4. Ako su D , E i F redom sredine stranica BC , CA i AB trougla ABC , dokazati jednakosti:

$$4.1 \quad 2\vec{AB} + 3\vec{BC} + \vec{CA} = 2\vec{FC};$$

$$4.2 \quad \vec{AD} + \vec{BE} + \vec{CF} = \vec{0}.$$

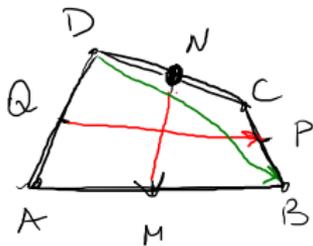
$$\vec{AB} = \vec{AF} + \vec{FB} = 2\vec{FB}$$

$$\begin{aligned}
 4.1. \quad 2\vec{AB} + 3\vec{BC} + \vec{CA} &= (\vec{AB} + \vec{BC} + \vec{CA}) + \vec{AB} + 2\vec{BC} \\
 &= \vec{AB} + 2\vec{BC} = 2\vec{FB} + 2\vec{BC} = 2(\vec{FB} + \vec{BC}) \\
 &= 2\vec{FC}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 4.2. \quad \vec{AD} + \vec{BE} + \vec{CF} &= (\vec{AB} + \vec{BD}) + (\vec{BA} + \vec{AE}) + (\vec{CA} + \vec{AF}) \\
 &= \vec{AB} + \frac{1}{2}\vec{BC} + \vec{BA} + \frac{1}{2}\vec{AC} + \vec{CA} + \frac{1}{2}\vec{AB} \\
 &= \frac{1}{2}\vec{BC} + \frac{1}{2}\vec{AC} - \vec{AC} + \frac{1}{2}\vec{AB} \\
 &= \frac{1}{2}\vec{BC} - \frac{1}{2}\vec{AC} + \frac{1}{2}\vec{AB} \\
 &= \frac{1}{2}(\vec{BC} - \vec{AC} + \vec{AB}) = \frac{1}{2}(\vec{AC} - \vec{AC}) = \vec{0}
 \end{aligned}$$

5. U četvorouglu $ABCD$ tačke M , P , N i Q su redom sredine stranica AB , BC , CD i DA . Dokazati da je $\vec{NM} + \vec{QP} = \vec{DB}$.

$$\vec{QP} = \vec{QA} + \vec{AB} + \vec{BP}$$

$$\vec{QP} = \vec{QD} + \vec{DC} + \vec{CP}$$

$$2\vec{QP} = \vec{AB} + \vec{DC}$$

$$\vec{NM} + \vec{QP} = \frac{1}{2} (\vec{CB} + \vec{DA}) + \frac{1}{2} (\vec{AB} + \vec{DC}) = \frac{1}{2}$$

$$= \frac{1}{2} (\vec{DB} + \vec{DB}) = \frac{1}{2} \cdot 2\vec{DB} = \vec{DB}$$

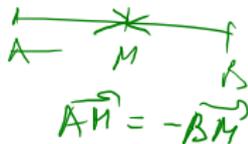
$$\vec{NM} = \vec{NC} + \vec{CB} + \vec{BM}$$

$$\vec{NM} = \vec{ND} + \vec{DA} + \vec{AM}$$

$$2\vec{NM} = \vec{CB} + \vec{DA}$$

$$\vec{NC} = -\vec{ND}$$

$$\vec{MB} = -\vec{MA}$$

